

Projekt

**UCHWAŁA NR .....
RADY GMINY GORZYCE**

z dnia ..... 2014 r.

w sprawie: zatwierdzenia Planu Odnowy Miejscowości Czyżowice

Na podstawie art. 18 ust.2 pkt 6. ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz.U.z 2013 r, poz 594 ze zm.) uchwała się, co następuje:

- § 1. Zatwierdza się Plan Odnowy Miejscowości Czyżowice, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.
- § 2. Traci moc uchwała nr XXI/178/08 Rady Gminy Gorzyce z dnia 6 sierpnia 2008 r. w sprawie: zatwierdzenia Planu Odnowy Miejscowości Czyżowice.
- § 3. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Gorzyce.
- § 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

WÓJT GMINY
Piotr Oślizło

Przewodniczący Rady Gminy

Krzysztof Malek

Radca Prawny
Kt-0140
Bożena Amalio Nowak

KIEROWNIK
Referatu
Strategii i Funduszy Zewnętrznych
Bożena Amalio Nowak

Gmina Gorzyce

Załącznik do Uchwały Nr .....

Rady Gminy Gorzyce

z dnia ..... 2014r.

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI CZYŻOWICE

Wrzesień 2014 r.

SPIS TREŚCI

1	Wstęp.....	4
2	Charakterystyka miejscowości	5
2.1	Ogólne informacje o miejscowości.....	5
2.2	Rys historyczny	6
2.3	Demografia.....	8
2.4	Zagospodarowanie przestrzenne	10
2.4.1	Uwarunkowania geograficzne.....	10
2.4.2	Walory geologiczno-klimatyczne.....	10
2.4.3	Zagospodarowanie terenu.....	11
2.5	Uwarunkowania gospodarcze	11
2.6	Skomunikowanie miejscowości	12
2.7	Infrastruktura techniczna	12
2.7.1	Gospodarka wodno-ściekowa	12
2.7.2	Ciepłownictwo i energetyka.....	13
2.8	Obiekty zabytkowe i pomniki przyrody	13
2.9	Fauna i Flora.....	14
2.10	Turystyka i rekreacja.....	15
2.11	Infrastruktura oświatowo-kulturalna.....	18
2.12	Aktywność społeczności lokalnej.....	21
2.12.1	Chór „Moniuszko”	21
2.12.2	Koło Gospodyń Wiejskich.....	22
2.12.3	Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów.....	22
2.12.4	Stowarzyszenie Aktywności Lokalnej „Perspektywa”	23
2.12.5	Ochotnicza Straż Pożarna.....	23
2.12.6	Stowarzyszenie Sportów i Sztuk Walki „Czarny Smok”	23
2.12.7	LKS „Naprzód Czyżowice”	23
2.12.8	Zespół dziecięcy „Kaprys”	24
2.12.9	Zespół „Dolce Canto”	24
2.12.10	Uczniowski Klub Sportowy „Sparta”	24
2.12.11	Drużyna Harcerska im. Żwirki i Wigury.....	24
2.12.12	Koło pszczelarskie.....	24
3	Analiza SWOT.....	25
4	Planowane kierunki rozwoju i zadania do roku 2020	28
4.1	Cel strategiczny oraz priorytety i kierunki rozwoju miejscowości.....	28
4.3	Zadania planowane do realizacji w latach 2014-2020.....	29
5	Opis i charakterystyka obszarów o szczególnym znaczeniu dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców	30
6.	Bibliografia.....	31
7.	Spis tabel, wykresów, zdjęć i rysunków.....	32

1 Wstęp

Czyżowice to jedna z większych i liczniejszych miejscowości Gminy Gorzyce (3421 mieszkańców). Czyżowice położone są w bezpośrednim sąsiedztwie Wodzisławia Śląskiego, około 14 km od przejścia granicznego w Chałupkach. Miejscowość należy do najprężniej rozwijających się zarówno w skali Gminy Gorzyce, jak i powiatu wodzisławskiego. Dążąc do realizacji długofalowej strategii spójnego i zrównoważonego rozwoju miejscowości, władze Gminy, w porozumieniu z władzami Czyżowic podjęły decyzję o opracowaniu Planu Odnowy Miejscowości, który ułatwi efektywne zarządzanie rozwojem Czyżowic w perspektywie kilkuletniej. W pierwszej części opracowania zebrano informacje charakteryzujące obecną sytuację w miejscowości. Diagnoza sytuacji w miejscowości została ujęta w trzech sferach: przestrzennej, gospodarczej i społecznej, co stanowi odniesienie do trzech głównych aspektów funkcjonowania miejscowości. Na podstawie części diagnozującej przeprowadzona została analiza mocnych i słabych stron miejscowości oraz szans i zagrożeń, jakie występują w jego otoczeniu, ujętym zarówno w znaczeniu bezpośredniego sąsiedztwa, jak i szerszego układu zależności regionalnych. Biorąc pod uwagę bilans strategiczny miejscowości przygotowany w ramach analizy SWOT, sformułowano Cel Strategiczny rozwoju Czyżowic, który przedstawia się następująco: *Osiągnięcie spójnego rozwoju społeczno-gospodarczego miejscowości dzięki efektywnemu wykorzystaniu potencjału mieszkańców oraz sprawnemu połączeniu roli lokalnego ośrodka przedsiębiorczości z funkcją turystyczno-rekreacyjną*. Cel Strategiczny obejmuje trzy komponenty stanowiące o znacznym potencjale rozwojowym Czyżowic:

- *mieszkańcy miejscowości* — dynamika działania, zdolność mobilizacji i duża aktywność społeczności Czyżowic były wielokrotnie podkreślane podczas opracowywania Planu Odnowy Miejscowości jako kluczowy element stanowiący o sile miejscowości;
- *walory krajobrazowe* — dzięki dużemu zalesieniu i stopniowemu rozwojowi infrastruktury turystycznej (ścieżki rowerowe), miejscowość wykazuje naturalne predyspozycje do rozwoju swojej roli jako ośrodka turystyki lokalnej;
- *przedsiębiorczość* — na terenie Czyżowic funkcjonuje strefa aktywności gospodarczej oraz zarejestrowanych jest aż 210 podmiotów gospodarczych, dzięki czemu miejscowość uzyskała status lokalnego ośrodka przedsiębiorczości.

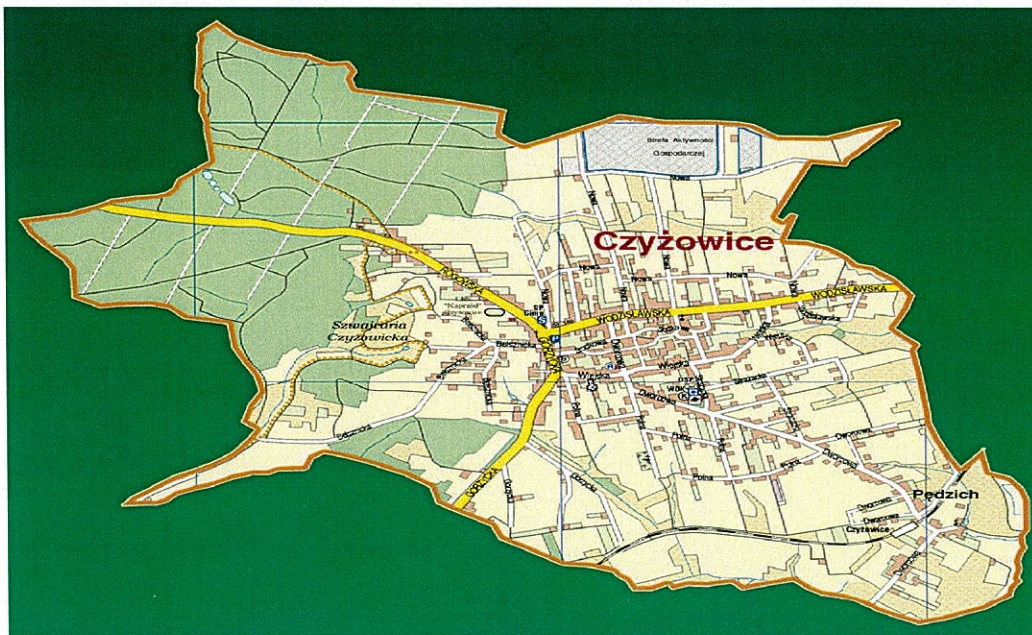
Co istotne, w przypadku Czyżowic, funkcja turystyczno-rekreacyjna i rola lokalnego ośrodka przedsiębiorczości nie tylko nie są wobec siebie konkurencyjne, ale bardzo dobrze się uzupełniają, dzięki naturalnemu rozdzieleniu przestrzennemu obu funkcji -tereny atrakcyjne turystycznie i strefa przedsiębiorczości położone są po różnych stronach ulicy Wodzisławskiej, która funkcjonuje jako naturalny pas rozgraniczający. Cel strategiczny został w dalszej części opracowania podzielony na trzy priorytety, odpowiadające trzem sferom funkcjonowania miejscowości: przestrzennej, gospodarczej i społecznej, co stanowi także nawiązanie do części diagnozującej niniejszego opracowania. Trzem priorytetom rozwojowym odpowiada dziesięć kierunków działania, które umożliwią efektywne zaplanowanie, sterowanie i monitorowanie rozwoju miejscowości. Zdefiniowane dla miejscowości kierunki działania będą realizowane poprzez konkretne projekty.

2. Charakterystyka miejscowości

2.1 Ogólne informacje o miejscowości

Miejscowość Czyżowice jest jedną z największych miejscowości Gminy Gorzyce oraz Powiatu Wodzisławskiego. Zlokalizowana jest w północnej części gminy, na północ od głównego traktu komunikacyjnego wiodącego z Rybnika, przez Wodzisław do Chałupek i Bohumina. Obecnie wieś rozpościera się na obszarze 783 hektarów i liczy ponad 3 tysiące mieszkańców. Nie najlepsza klasa gruntów ornych (IV, V klasa) sprawia, iż rolnictwo jest na niskim poziomie. Miejscowość jest zwodociągowana i częściowo skanalizowana.

Rysunek nr 1. Plan miejscowości Czyżowice

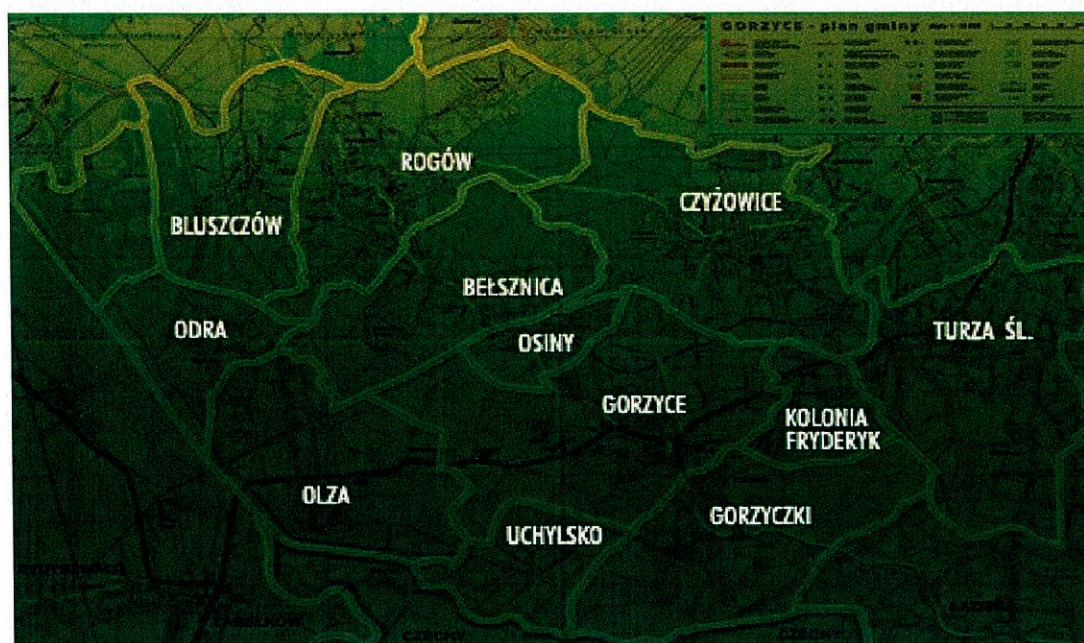
Źródło: www.gorzyce.pl

W skład Gminy Gorzyce wchodzi dwanaście sołectw:

- Belsznica,
- Bluszczów,
- **Czyżowice,**
- Gorzyce,
- Gorzyczki,
- Odra,
- Olza,
- Osiny,
- Rogów,
- Turza Śląska,

- Uchylsko,
- Kolonia Fryderyk.

Rysunek nr 2. Plan Gminy Gorzyce

Źródło www.gorzyce.pl

Do największych atutów miejscowości zaliczyć można:

- dogodne położenie lokalizacyjne - 5 km od Wodzisławia Śląskiego oraz 14 km od przejścia granicznego w Chałupkach,
- bogatą infrastrukturę społeczną, w skład której wchodzi m.in.: przedszkole, szkoła podstawowa i gimnazjum, ośrodek zdrowia, apteka oraz liczne prywatne praktyki lekarskie, a także prężnie działający Wiejski Dom Kultury,
- jeden z najwyższych w regionie wskaźników przedsiębiorczości, oraz sprawnie działająca i wciąż rozwijająca się strefa gospodarcza,
- stale polepszające się symptomy w strukturze demograficznej miejscowości,
- ekspansywny rozwój budownictwa jednorodzinnego,
- atrakcyjne walory rekreacyjno-przyrodnicze,
- bogata oferta usług gastronomicznych,
- wysoka aktywność lokalnej społeczności,
- dobrze rozwinięta promocja miejscowości (m.in.: własna strona internetowa, pocztówki promujące sołectwo).

2.2 Rys historyczny

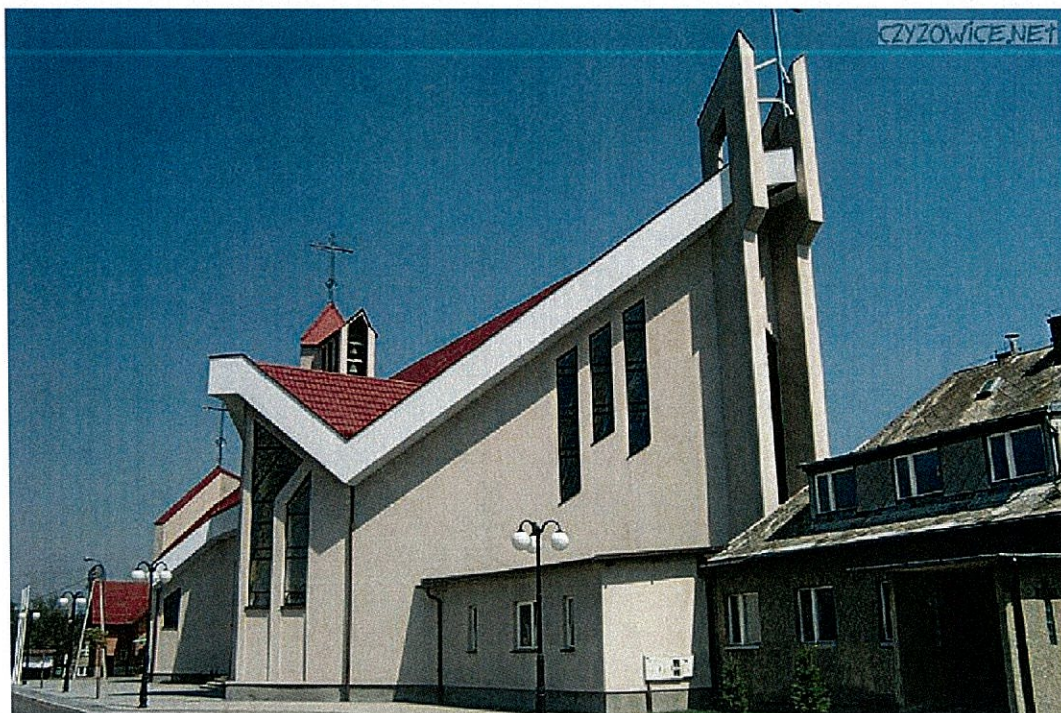
Najstarsze ślady osadnictwa na terenie dzisiejszej Gminy Gorzyce pochodzą z epoki kamienia (mezolitu i neolitu), świadczą o tym wykopaliska archeologiczne (Czyżowice, Rogów, Olza, Bluszczów) w postaci siekier, toporów, ozdób itp. Pierwsze informacje o istnieniu Czyżowic pochodzą jednak z drugiej połowy XII wieku. Miejscowość pojawia się wówczas w dokumencie dotyczącym wsi dziesiątych dla Kolegiaty św Krzyża w Opolu pod nazwą „Czykowice”. Obecna nazwa wywodzi się od mieszkańca wsi zwanego Czyż

i pojawia się dopiero w dokumentach z roku 1652. Prawdopodobnie, stara wieś Czyżowice umiejscowiona była w zachodniej części wsi na wzgórzu zwanym „Czaczą”. Według legendy, stał tam średniowieczny zamek, pełniący funkcje obronne. W czasie najazdów nieprzyjaciół, uległ on jednak zapadnięciu. Pierwotnie, miejscowość liczyła trzy domostwa z 16 mieszkańcami, położone nad strumykiem płynącym na wschód (prawdopodobnie dzisiejsza dzielnica Czyżowic zwana „Kaczy Dół”). Dalsze lata przynoszą zarówno wzrost liczby mieszkańców jak również zmianę struktury wsi. Od 1515 roku Czyżowice stają się własnością Państwa Stanowego Wodzisław w wyniku wyodrębnienia majątków feudalnych z dawnych księstw Śląskich. Wieś podzielona była wówczas na trzy części. Północną stronę wioski zamieszkiwali gospodarze, którzy konnymi zaprzęgami m.in. obrabiali role i wozili drewno do lasu, południową część gospodarze i zagrodnicy trudniący się pracami polnymi, natomiast środkowa część należała do chałupników wykonujących wszelkiego rodzaju prace ręczne i polne. Dzięki dogodnym uwarunkowaniom przyrodniczym w postaci licznych zbiorników wodnych duże znaczenie w życiu wsi zaczęła zajmować hodowla ryb. Z czasem była ona doskonalona i rozwijana na szeroką skalę poprzez budowę całych ciągów stawów i pojawienie się przesadkowej hodowli karpia (XVw). Z tego okresu pochodzą zachowane do dnia dzisiejszego wały usytuowane w dolinie biegnącej po północnej i wschodniej stronie wsi. Największe z nich mieszczą się w dzielnicy zwanej „Pendzich” oraz po zachodniej stronie Czyżowic obok „Bełskiej Kępy”. Bogate tradycje usługowe potwierdza pojawiająca się w 1680 roku pierwsza wzmianka o istnieniu karczmy oraz młyna wodnego na Pendzichu, który czynny był do roku 1952. Wiek XIX przynosi dla Czyżowic liczne zmiany administracyjne. Do roku 1818 miejscowość należy do powiatu pszczyńskiego, a później do nowo powstałego powiatu rybnickiego. Od roku 1820 następuje uwłaszczenie chłopów w Czyżowicach i sąsiednich okolicach, co spowodowało rozdrobnienie większych gospodarstw. Gospodarze stali się wówczas właścicielami gruntów i dowolnie dysponowali swoją ziemią. Czyżowice w tym czasie należały do Rejencji Opolskiej. Mieszkańcy mówili wyłącznie po polsku i niemal w całości byli wyznania katolickiego. Koniec XIX i początek XX wieku to dla Czyżowic okres licznych ulepszeń infrastrukturalnych. W 1873 roku oddano do użytku mieszkańców Katolicką Szkołę Podstawową składającą się wówczas z 2 sal lekcyjnych, kuchni oraz 3 mieszkań dla nauczycieli. Pod koniec lat 90-tych XIX wieku budynek poddany zostaje remontowi i przebudowie. W 1912 roku naprzeciw starej szkoły, którą przekształcono na mieszkania dla nauczycieli, wybudowano nowy budynek szkolny. Istotnym udogodnieniem dla mieszkańców było powstanie w latach 1884 - 1886 kolei na odcinku Wodzisław - Chałupki, budowanej przez Spółkę Akcyjną „Wilhelmsbahn”. Pierwszy pociąg przejechał przez Czyżowice 1.10.1886 r. W 1919 -powstaje przystanek kolejowy na Pendzichu. W 1935 wieś zostaje zelektryfikowana, a w 1939 wybudowana zostaje kaplica. Wojna obeszła się z Czyżowicami bezlitośnie. Częściowemu zniszczeniu uległa m.in. kaplica i szkoła. Pierwsze prace remontowe po zakończeniu wojny rozpoczęły się bardzo szybko. W 1946 roku oddano do użytku wiernych pierwszy na ziemi rybnicko-wodzisławskiej kościół, powstał również cmentarz. W latach osiemdziesiątych oddano do użytku kaplicę cmentarną i salkę katechetyczną. Intensywne prace remontowe szkoły rozpoczęto od 1950 z inicjatywy ówczesnego kierownika — Wincentego Woźniaka. Powstało wówczas m.in. boisko szkolone, sala gimnastyczna, kancelaria i pomieszczenia magazynowe z kotłownią centralnego ogrzewania. Z 1957 r. pochodzi pierwsza wzmianka o budowie kopalni w Czyżowicach o roboczej nazwie „Kopalnia Anna południe”, której planowe otwarcie miało odbyć się

w 1971 roku . Wykonano 3 szyby, jednak eksploatacji zaniechano, ze względu na duże stężenie metanu. Kopalnię ostatecznie zasypano w 1989 roku. Lata 80-te i 90-te XX wieku to dla Czyżowic lata intensywnych prac budowlanych i powstania licznych inwestycji. W 1984 roku nastąpiła elektryfikacja sieci kolejowej, rozpoczęta została również budowa wodociągów, którą ostatecznie oddano do użytku mieszkańców w 1992 roku. Kolejne lata przyniosły rozbudowę infrastruktury publicznej. W 1993 roku otwarty został Wiejski Dom Kultury, a w następnych latach m.in. sala gimnastyczna przy Publicznym Gimnazjum oraz nowy kościół parafialny p.w. Chrystusa Króla. Od 1997 roku wioska jest strefonizowana i częściowo skanalizowana.

Zdjęcie nr 1. Kościół p.w. Chrystusa Króla

Źródło: www.czyzowice.net

2.3 Demografia

Według ewidencji UG Gorzyce na terenie gminy mieszka **20.416** osób (stan na 30.06.2014 r.), w tym najwięcej osób zamieszkuje miejscowości **Gorzyce (ok. 18%)** **Turza Śląska (ok. 17%)** natomiast miejscowość **Czyżowice** liczy ponad **16%** populacji całej gminy. Stan ludności miejscowości Czyżowice na dzień 30.06.2014 r. wyniósł **3.438** mieszkańców.

Lp.	Miejscowości	Liczba mieszkańców /stan na 30.06.2014 r./	Ludność w %
1	Belsznica	1119	5,48
2	Bluszczów	965	4,73
3	Czyżowice	3438	16,84

4	Gorzyce	3773	18,48
5	Gorzyczki	2168	10,62
6	Olza	1642	8,04
7	Odra	403	1,97
8	Rogów	3104	15,20
9	Turza Śl.	3460	16,95
10	Uchylsko	344	1,69
RAZEM:		20 416	100

Tabela nr 1. Liczba ludności w poszczególnych miejscowościach Gminy Gorzyce na 30.06.2014 r.

Źródło: UG Gorzyce

W przeciągu pięciu ostatnich lat liczba mieszkańców stale wzrasta, co przedstawia poniższa tabela. Dowodzi to, iż Czyżowice są atrakcyjnym miejscem do osiedlania się, o czym świadczy ekspansywny rozwój budownictwa jednorodzinnego. Pozytywny wpływ na to zjawisko ma dogodna lokalizacja w bliskim sąsiedztwie Wodzisławia Śląskiego, bardzo wysoki wskaźnik przedsiębiorczości wraz z aktywnie działającą strefą przemysłową, bogato wyposażona infrastruktura społeczna, dobrze rozwinięta sieć usług gastronomiczno-handlowych, oraz atrakcyjne tereny rekreacyjne.

	2010	2011	2012	2013	2014.06.30
Liczba mieszkańców Czyżowic	3370	3419	3459	3421	3438

Tabela nr 2. liczba ludności miejscowości Czyżowice

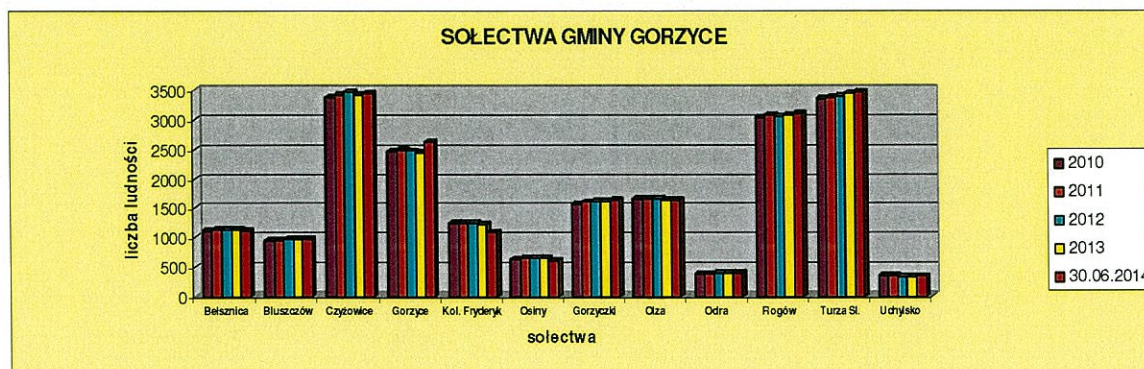
Źródło: UG Gorzyce

Biorąc pod uwagę stosunek urodzeń do zgonów okazuje się, że w przeciągu ostatnich lat w Gminie Gorzyce rodziło się około 210 dzieci rocznie, natomiast średnia roczna liczba zgonów w gminie wyniosła około 220 osób (dane UG Gorzyce). Powyższe dane pozwalają na stwierdzenie, że ogólny wzrost liczby ludności jest spowodowany takimi czynnikami jak migracja osób z innych terenów na tereny gminy. W ostatnich latach w Czyżowicach można również zaobserwować największy wskaźnik urodzeń. Dowodzi to stale poprawiającej się sytuacji materialnej mieszkańców. Ponadto, wpływ na to zjawisko ma również fakt, iż miejscowość ze względu na swoje atrybuty, jest atrakcyjnym miejscem do zamieszkania, szczególnie dla młodych osób. Przypuszczać zatem należy, iż w następnych latach wszystkie wskaźniki demograficzne miejscowości, w dalszym ciągu przedstawiać się będą pozytywnie.

W tym świetle, ogólny trend wzrostowy w przypadku Czyżowic, pozwala na optymistyczne założenia co do funkcjonowania miejscowości w nadchodzących latach. Dane dotyczące przyrostu naturalnego w Czyżowicach przedstawiają się tym bardziej optymistycznie, jeżeli skonfrontować je z prognozą demograficzną Głównego Urzędu Statystycznego na lata 2010-2030 sformułowaną dla powiatu wodzisławskiego - przewiduje ona, iż liczba ludności w tym okresie zmniejszy się ze 153,5 tys. do 144,7 tys.

w roku 2030. W tym świetle, ogólny trend wzrostowy w przypadku Czyżowic, pozwala na optymistyczne założenia co do funkcjonowania miejscowości w nadchodzących latach. W większości miejscowości Gminy Gorzyce w latach 2010-2014 liczba mieszkańców wykazuje nieznaczny trend wzrostowy, co obrazuje poniższy wykres.

Wykres nr 1. Liczba ludności w poszczególnych sołectwach Gminy Gorzyce w latach 2010-2014

Źródło: UG Gorzyce

2.4 Zagospodarowanie przestrzenne

2.4.1 Uwarunkowania geograficzne

Czyżowice zlokalizowane w północno-wschodniej części gminy Gorzyce wchodzącej w skład ziemi rybnicko-wodzisławskiej, która leży na krawędzi Wyżyny Śląskiej i Doliny Nadodrzańskiej. Na południu granicę ziemi rybnicko-wodzisławskiej wyznaczają: rzeka Olza z Piotrówką, stanowiąca również granicę państwową z Czechami, od południowego zachodu i zachodu dolina Odry, natomiast od północnego wschodu i wschodu graniczy ona z Kotliną Oświęcimską. Gmina zajmuje teren równinny (równina nadodrzańska) oraz łagodnie pagórkowaty (Wyżyna Śląska), powstały z utworów lodowcowych. Średnia wys. n.p.m. wynosi ok. 260-280 m. W bliskim sąsiedztwie Czyżowic znajduje się miasto powiatowe — Wodzisław Śląski (5 km), a także przejście graniczne w Chałupkach (14 km).

2.4.2 Walory geologiczno — klimatyczne

W budowie geologicznej gminy Gorzyce biorą udział utwory należące do karbonu, trzeciorzędu i czwartorzędu. W rejonie Czyżowic występuje głównie, wykazujący dobre warunki budowlane, zespół osadów glin zwałowych, reprezentowany przez gliny piaszczyste. Struktura tych gruntów jest niekorzystna dla prowadzenia gospodarki rolnej. Jednakże, przedmiotowe użytki rolne z uwagi m. in. na niski stopień ich skażenia metalami ciężkimi (znacznie poniżej dopuszczalnej normy) na podstawie monitoringu gleb (trzystopniowa skala lokalizacji A, B, C) są zaliczone do strefy "A", na której nie występują żadne przeciwwskazania do ich rolniczego wykorzystania i produkcji żywności. W "róży" wiatrów na obszarze gminy dominują kierunki: NW, W, SW. Wg danych WSSE opad pyłu na terenie gminy, której wartość dopuszczalna wynosi 200 g/m² na rok, kształtuje się poniżej tej w/w normy i wynosi średnio dla całej gminy: 60-100 g/m² rok. Najniższy opad jest w części północnej (Rogów, Czyżowice — 64 g/m² na rok), a najwyższy w części południowej (Olza — 91 g/m² na rok).

2.4.3 Zagospodarowanie terenu

Czyżowice zajmują mocno pofalowany teren, poprzecinany dolinami potoków — dopływów Syrynki, Odry i Leśnicy. Po stronie zachodniej wyróżnia się kompleks leśny wraz z masywem wzgórza Czacza, pociętym licznymi wąwozami erozyjnymi. W kierunku północnym, wschodnim i południowym od centrum miejscowości, rozciągają się pofalowane, otwarte tereny rolne. Po stronie wschodniej i północnej w dolinie Leśnicy czytelny jest jeszcze układ dawnych stawów, zachowany w postaci podmokłych łąk oraz potok młyński i wysokie groble. Czyżowice stanowią przykład mocno przekształconej, wielodrożnej wsi łańcuchowej.

Pierwotne siedlisko wsi usytuowane jest w kwartale obecnych ul. Wodzisławskiej, Wiejskiej i Środkowej. Zabudowę wsi tworzą budynki jednorodzinne, wolno stojące w większości współczesne lub przekształcone. Zachowała się również pewna liczba domów (rejon ulicy Wiejskiej) będących przykładem tradycyjnej zabudowy regionalnej. Nowe budynki lokalizowane są wzdłuż dróg wychodzących z historycznego centrum w kierunku na Wodzisław Śląski (ulica Wodzisławska), Rogów (ulica Rogowska), Gorzyce (ulica Gorzycka) oraz w kierunku dworca kolejowego (ulica Dworcowa). W centralnej części wsi zlokalizowany został budynek kościoła. W Czyżowicach zachowała się także spora liczba krzyży i kaplic przydrożnych.

2.5 Uwarunkowania gospodarcze

Czyżowice mogą się poszczycić jednym z najwyższych wskaźników przedsiębiorczości w regionie. Na ogólną liczbę 3 421 mieszkańców, przypada 210 podmiotów prowadzących działalność gospodarczą (na podstawie danych Urzędu Gminy Gorzyce z września 2014 r.). W całej Gminie Gorzyce zarejestrowanych jest 978 podmiotów gospodarczych, a zatem blisko co czwarta firma zarejestrowana w Gminie, to firma prowadząca działalność w sołectwie Czyżowice. Do dominujących podmiotów pod względem profilu działalności należą firmy: usługowe (137), handlowe (34), budowlane (28), transportowe (11). Rolę ważnego obiektu o charakterze gospodarczym pełni *Centrum wyposażenia wnętrz i ogrodów*, które przyciąga licznych klientów z terenu Gminy Gorzyce, a także gmin ościennych oraz miast sąsiadujących. Dodatkową determinantą rozwoju przedsiębiorczości w Czyżowicach, jest prężnie funkcjonująca strefa gospodarcza skupiająca kilkadziesiąt podmiotów gospodarczych. Na obszarze strefy aktywności gospodarczej cały czas prowadzone są inwestycje mające na celu podniesienie atrakcyjności tego obszaru dla przedsiębiorców. Bardzo ważny jest fakt, iż wielu lokalnych przedsiębiorców stara się aktywnie uczestniczyć w życiu miejscowości. Co istotne, nie ograniczają się oni do wsparcia finansowego różnych przedsięwzięć i inicjatyw o charakterze lokalnym, ale często bezpośrednio angażują się w podejmowane działania, co stanowi bardzo istotny impuls rozwojowy dla miejscowości

Zdjęcie nr 2 Strefa aktywności gospodarczej

Źródło: www.czyzowice.net

2.6 Skomunikowanie miejscowości

Miejscowość położona w północno wschodniej części gminy, na północ od głównego traktu komunikacyjnego relacji Rybnik — Wodzisław — Chałupki — Bohumin. Graniczy ona od północy z Wodzisławiem — Kokoszcami i Jedłownikiem, od wschodu z Turzą, od południa z Gorzycami, zaś od zachodu z Rogowem i Bełsznicą. Główny trzon komunikacyjny tworzą ulice Wodzisławska, Rogowska i Gorzycka. W południowej części przebiega linia kolejowa łącząca Rybnik — Wodzisław — Chałupki z Bohuminem i Ostrawą. Dodatkowo dojazd do większych miejscowości regionu umożliwi mieszkańcom komunikacja zbiorowa, która odbywa się dzięki organizacji transportu publicznego przez powiat wodzisławski. Stan infrastruktury drogowej na terenie miejscowości należy uznać za zadowalający — część dróg wymaga prac remontowo-modernizacyjnych, szczególnie, jeżeli chodzi o nawierzchnię. Istotny mankament stanowi także brak chodników, co negatywnie wpływa na poziom bezpieczeństwa w ruchu.

2.7 Infrastruktura techniczna

2.7.1 Gospodarka wodno-ściekowa

Do sieci wodociągowej podłączeni są prawie wszyscy mieszkańcy gminy Gorzyce. Zbiorowe zaopatrzenie wody na terenie Gminy Gorzyce prowadzi Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji z siedzibą w Wodzisławiu Śląskim zgodnie z ustawą o zbiorowym zaopatrzeniu w wody i zbiorowym odprowadzaniu ścieków. W 1997 r. rozpoczęto w Czyżowicach budowę kanalizacji. Miejscowość jest w większej części skanalizowana. Ścieki odprowadzane są na sąsiadującą oczyszczalnię „Karkoszka II”, zlokalizowaną na pograniczu z Wodzisławiem. Niezbędne jest podjęcie działań mających na celu dokończenie procesu całkowitego skanalizowania miejscowości.

2.7.2 Ciepłownictwo i elektroenergetyka

Gmina Gorzyce nie jest w całości zgazyfikowana. Obecnie gaz doprowadzany jest do kilku miejscowości m.in. Gorzyczek, Gorzyc, Bełznicy i Kolonii Fryderyk. Czyżowice nie są zgazyfikowane. Problem zaopatrzenia w ciepło, ze względu na charakter zabudowy, rozwiązywany jest indywidualnie, przez lokalne kotłownie, a także piece opalane głównie węglem, miałem węglowym i Ekogroszkiem. Gmina Gorzyce nie posiada własnego źródła energii elektrycznej. Odbiorcy gminy zasilani są w energię elektryczną ze źródeł zewnętrznych. Bezpośrednią obsługę odbiorców bytowo-komunalnych i przemysłowych gminy zapewnia rozbudowany układ sieci średnich i niskich napięć. Poprzez teren gminy przechodzi trasa napowietrznej linii wysokiego napięcia 400 kV, relacji Elektrownia Rybnik (st. Wielopole) — Czechy (st. Liskowiec). Linia ta nie bierze bezpośredniego udziału w gospodarce energetycznej gminy, ponieważ ma charakter przesyłowy. Jakość dostarczanej energii elektrycznej jest dobra, a pewność zasilania i standard obsługi większości odbiorców zadowalający.

2.8 Obiekty zabytkowe i pomniki przyrody

Na terenie sołectwa można odnaleźć kapliczki świadczące o wielowiekowej przynależności do wiary chrześcijańskiej, jak również tablice pamiątkowe będące odzwierciedleniem patriotycznego ducha samych mieszkańców. Do obiektów zabytkowych na terenie Czyżowic należą:

- wybudowana w 1930 roku kapliczka zawierająca wewnątrz Pietę,
- wybudowana w 2002 kapliczka na Pendzichu,
- wmurowana w ścianę remizy strażackiej tablica, upamiętniająca powstańców śląskich poległych w 3 Powstaniu Śląskim w 1921,
- umieszczona na ścianie budynku, mieszczącego dawniej Dom Nauczyciela, tablica poświęcona powstańcom śląskim.

W Czyżowicach znajdują się również cenne, zabytkowe krzyże przydrożne, zlokalizowane w następujących miejscach:

- ul. Dworcowa — krzyż przydrożny z 1880 r.,
- ul. Wiejska — krzyż przydrożny koło budynku nr 34,
- ul. Wiejska — krzyż przydrożny przy rozwidleniu ulicy w kierunku ul. Środkowej,
- ul. Wodzisławska — krzyż przydrożny w rejonie budynku nr 28.

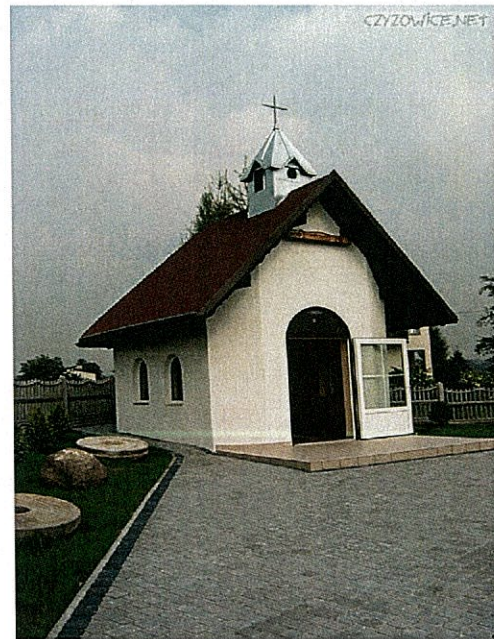
Jedną z atrakcji Czyżowic są znajdujące przy ulicy Gorzyckiej 39 i ul. Nowej 9 pomniki przyrody w postaci głązów narzutowych. Ich niezwykłość została doceniona na tyle, że wpisano je do Rejestru Wojewódzkiego Konserwatora Przyrody. Zdjęcie nr 5 przedstawia głąz narzutowy o obwodzie 370 cm, ulokowany przy ulicy Gorzyckiej.

Zdjęcie nr 3 Krzyż przydrożny na ulicy wiejskiej

Źródło: www.czyzowice.net

Zdjęcie nr 4 Kapliczka na Pendzichu

Źródło www.czyzowice.net

Zdjęcie nr 5 Głaz narzutowy

Źródło: www.czyzowice.net

2.9 Fauna i flora

Las Czyżowicko-Rogowski położony w południowo-zachodniej części województwa śląskiego stanowiący znaczny procent ogólnej powierzchni lasów gminy Gorzyce, można podzielić na dwie części. Różnice wynikają głównie ze sposobu użytkowania i charakteru drzewostanu oraz stosunków własnościowych. Część południowa to słynna „Buczyna bełsznicka”, znana głównie z przebogatej flory; część północna z kolei, będąca własnością Lasów Państwowych, to las gospodarczy z wszystkimi jego cechami. Do lasów Państwowych, Nadleśnictwo Rybnik, obręb Rybnik, należy jeden z dwóch izolowanych kompleksów leśnych

na terenie Gminy — pomiędzy Rogowem, Czyżowicami oraz Belsznicą tzw. „Szwajcaria Czyżowicka”. Tworzy on wraz z południowo-wschodnią częścią kompleksu leśnego w Gorzyczkach — graniczącego z gminą Godów — główny obszar łowiecki na terenie Gminy. Pozostałą część kompleksu stanowią lasy prywatne zajmujące 29 ha. Warto zaznaczyć, iż „Szwajcaria Czyżowicka” ma charakter *wysp* pośród silnie rozwiniętej sieci osadniczej i pozostałości obszarów rolniczych. Obok kompleksu leśnego w rejonie Łazisk, Turzy i Gorzyczek, Lasu Lubomskiego, Lasu Tworkowskiego, lasu „Borek” koło Dolnej Lutyni i szeregu kompleksów na Płaskowyżu Hluczyńskim w Czechach, „Szwajcaria Czyżowicka” stanowi istotny element korytarza ekologicznego. Znaczne odległości pomiędzy wyżej wymienionym obszarami leśnymi, rozprzestrzonymi głównie wzdłuż dużych dolin rzecznych, stwarzają idealne warunki do swobodnego przemieszczania i krzyżowania się różnych gatunków ptactwa.

2.10 Turystyka i rekreacja

Najatrakcyjniejszą krajobrazowo północną częścią Gminy Gorzyce jest kompleks leśny o wysokich walorach krajobrazowo-przyrodniczych zwany „Szwajcarią Czyżowicką”, stanowiący część tzw. „Zielonego Śląska”. Ten przepięknie położony teren, znajdujący się na zachód od Czyżowic, potocznie nazywany „Czaczą”, stwarza idealne warunki do aktywnego wypoczynku, biwakowania i obozowania. Nazwa ta wywodzi się od „Czaty” - tak dawniej nazywano jedno z czyżowickich wzgórz, na którym według legendy miał stać drewniany zamek warowny. Od lat czterdziestych Szwajcaria Czyżowicka zachęca do aktywnego wypoczynku. Można tu spotkać zalesione wzgórza, oczka wodne oraz ciekawe gatunki flory i fauny. Czaczka jest najbardziej atrakcyjna wiosną i latem, ale zimą też nie brakuje tu atrakcji. Pagórki i doliny zachęcają do jazdy na nartach czy sankach i organizowania kuligów. Dużą atrakcję stanowi również oddana do użytku ścieżka rowerowa, przebiegająca przez środek Szwajcarii Czyżowickiej. W malowniczych terenach „Szwajcarii Czyżowickiej” położona jest zagroda „Ranczo Western”, która utrzymana jest w klimacie dzikiego zachodu. Atrakcję turystyczną stanowi miasteczko w stylu country utrzymane w stylistyce drewnianej. W zagrodzie można w ciągu całego roku miło spędzić czas, posłuchać muzyki country, pojeździć konno, wziąć udział w kuligu czy posiedzieć przy ognisku. Rozległe lasy porastające pagórkowaty teren są ostoją ciszy, spokoju i zieleni. Rowerzyści, spacerowicze oraz miłośnicy aktywnego wypoczynku mogą tu przyjemnie spędzić czas i poczuć się prawie jak w górach.

Zdjęcie nr 6 Szwajcaria Czyżowicka

Źródło: www.czyzowice.net

Ważnym elementem wzbogacającym ofertę dla aktywnych i ciekawych świata mieszkańców jest ścieżka przyrodniczo-edukacyjna, która powstała w pobliżu czyżowickiej leśniczówki, na terenie Lasów Państwowych Nadleśnictwa Rybnik. Jest to świetne miejsce do przeprowadzenia lekcji przyrody i biologii, a także rodzinnych spacerów. Na trasie ścieżki zostały usytuowane tabliczki informacyjne z opisem ciekawych gatunków drzew i krzewów, które można zobaczyć w czyżowickim lesie. Występują tu między innymi takie gatunki jak: cyprysik lawsona, buk pospolity, tulipanowiec amerykański, dąb szypułkowy, klon jawor, lipa drobnolistna, kasztanowiec zwyczajny, morwa biała, czereśnia ptasia, sosna pospolita, świerk pospolity, jodła pospolita, modrzew europejski, olsza czarna, grab pospolity, brzoza brodawkowata, dąb czerwony, leszczyna pospolita, jesion wyniosły, kruszyna pospolita. Duże tablice przybliżają złożoność i różnorodność świata roślin i zwierząt oraz reakcje zachodzące w środowisku leśnym. Ponadto ustawiono wiaty wypoczynkowe pozwalające na przyjemny relaks turystów.

Zdjęcie nr 7 Ścieżka przyrodniczo-edukacyjna

Źródło: UG Gorzyce

Potencjalnych turystów przyciągnąć może również stosunkowo bogata oferta usług gastronomicznych i noclegowych. Restauracje oraz kawiarnia i pizzeria zlokalizowane są m.in. przy ulicach:

- Rogowskiej 9 — Restauracja *Krystyna i córki*,
- Belsznickiej 29b — *Rancho Western*
- Dworcowej 12 — *Gospoda Wiktoria*
- Rogowskiej 10 — *Pizzeria Zenoni*
- Wodzisławskiej 31 – *Pizzeria Zacisze*
- Wiejskiej 5 – *cukiernictwo, mała gastronomia*

Szczególnie rozwiniętą formą rekreacji jest turystyka rowerowa. Przez Czyżowice przebiega szlak rowerowy, który jest częścią szlaku rowerowego wokół powiatu wodzisławskiego. Trasa została zarejestrowana w śląskiej sieci tras rowerowych pod nr 316 Y i liczy 52 km. Prace nad utworzeniem ścieżki rowerowej 316Y trwały od listopada 1998 roku do 28 kwietnia 2000 roku, kiedy to dokonano oficjalnego otwarcia ścieżki na terenie Szwajcarii Czyżowickiej.

Zdjęcie nr 8 Szlak rowerowy

Źródło: www.czyzowice.net

Cała trasa wiedzie z dala od głównych szlaków drogowych począwszy od Wodzisławia przez Turzyczkę, Turzę SI., Kolonię Fryderyk, Gorzyczki, Uchylsko, Gorzyce, Osiny, Czyżowice, Syrynkę, Zawadę, Pszów, Lubomię, Buków, Bluszczów, a kończy się na Rogowcu, w Odrze i Olzie. Na trasie, oprócz obiektów przyrodniczych „Szwajcarii Czyżowickiej”, możemy zobaczyć m.in.: obiekty kultu religijnego — Sanktuarium Matki Boskiej Fatimskiej w Turzy SI., obiekty archeologii prawnej — krzyże pokutne w Rogowie i Olzie, zabytki z czasów średniowiecza tj. grodzisko w Gorzyczkach czy Zespół Pałacowo — Parkowy w Gorzycach. Na uwagę zasługuje także zbiornik wodny Polder Buków oraz kompleksy leśne w rejonie Czyżowic, a także rzeki Olza i Odra. Trasa jest również atrakcyjna pod względem rekreacyjnym — Miasteczko Country w Czyżowicach, ośrodki wypoczynkowe w Olzie, duże pole namiotowe w Olzie zlokalizowane na obrzeżach starego koryta rzeki Olzy.

2.11 Infrastruktura oświatowo-kulturalna

Jednym z największych atutów Gminy Gorzyce jest rozbudowana infrastruktura oświatowa, gwarantująca optymalne warunki pracy dla uczniów i nauczycieli. Taki stan rzeczy sprzyja wysokiemu poziomowi kształcenia, a co za tym idzie zwiększają się szanse młodego pokolenia na rynku pracy. Na terenie Gminy działa 6 przedszkoli, 8 szkół podstawowych i 4 gimnazja. Miejscowość posiada bardzo dobrze rozwiniętą infrastrukturę oświatową, podlegającą pod Gminę Gorzyce, która umożliwi zdobywanie wiedzy na podstawowych etapach kształcenia tj. przedszkolnym, podstawowym i gimnazjalnym. Przedszkole Publiczne w Czyżowicach jest nową placówką oświatową oddaną do użytku we wrześniu 2005 r. Obecnie zatrudnia 18 pracowników, z czego 8 osób stanowią nauczyciele, a 10 personel administracyjno-obługowy. Przedszkole posiada 4 grupy dla dzieci w przedziale wiekowym 3-6 lat. Placówka cechuje się atrakcyjną fasadą architektoniczną oraz dobrym, dostosowanym do potrzeb i wieku dzieci, wyposażeniem. Wszystkie

pomieszczenia rozmieszczone jest na poziomie parteru, a sale zabaw posiadają swoją łazienkę, są duże i bardzo słoneczne. Każdy oddział przedszkolny ma swoją szatnię. Przedszkole posiada kuchnię wraz z zapleczem kuchennym. Całość budynku jest ogrodzona, natomiast za budynkiem mieści się nowoczesny plac zabaw. Przed ogrodzeniem przedszkolnym jest usytuowany mały parking dla rodziców.

Zdjęcie nr 9. Budynek Przedszkola

Źródło: www.czyzowice.net

Naukę na szczeblu podstawowym dzieci mogą zdobywać w Publicznej Szkole Podstawowej im. Wincentego Woźniaka przy ulicy Wodzisławskiej 111. Przy szkole znajduje się oddana do użytku w 2000 roku sala gimnastyczna. W roku szkolnym 2014/2015 w placówce zatrudnionych jest 23 nauczycieli uczących w 13 oddziałach oraz 3 pedagogów. Przy szkole działa również spółdzielnia uczniowska „Zorza”.

Kolejny szczebel edukacji uczniowie mogą zdobywać poprzez uczęszczanie do Publicznego Gimnazjum, mieszczącego się również przy ulicy Wodzisławskiej 111. W roku szkolnym 2014/2015 placówka dysponuje 6 oddziałami w których pracuje 15 nauczycieli i 1 pedagog. Szczególny nacisk kładziony jest na edukację europejską, regionalną, ekologiczną i czytelniczo-medialną. W Gimnazjum działa spółdzielnia uczniowska „Żaczek”, Uczniowski Klub Sportowy „Sparta” który jest organizatorem bardzo popularnego w okolicy biegu na orientację oraz Klub Hokeja Stołowego. Klub odnosi liczne sukcesy na arenie międzynarodowej m.in. III miejsce drużynowo na Mistrzostwach Europy oraz III miejsce drużynowo na I Mistrzostwach Świata WTHA (World Table Hockey Association), organizowanych w Ostrawie.

Zdjęcie nr 10. Budynki szkoły

Źródło: www.czyzowice.net

Zdolności wokalne młodzi ludzie mogą rozwijać w działającym na terenie szkoły od 2000 roku „Chórze im. druha Jana”, który uświetnia występami wszystkie ważne uroczystości szkolne i sołeckie, często gminne, a także zdobywa znaczące miejsca w konkursach powiatowych, wojewódzkich i ogólnopolskich. Centralnym miejscem, w którym prowadzona jest większość inicjatyw kulturalno-oświatowych i rozrywkowych jest Wiejski Dom Kultury podlegający Gminie Gorzyce. Dysponuje on salą widowiskową na 250 osób wraz z zapleczem kuchennym, salą kameralną na 50 osób, parkiem z odnowioną muszlą koncertową oraz nowoczesnym placem zabaw. W obiekcie mieści się również biblioteka oraz klubik dla dzieci „bajkolandia”. W sezonie prowadzone są dla dzieci „Akcja Lato” i „Akcja Zima”, a liczne imprezy kulturalne przyciągają do domu kultury mieszkańców nie tylko Czyżowic. W WDK odbywają się też próby Chóru „Moniuszko”, Śpiewaczego Zespołu „Czyżowianki”, zespołów dziecięcych „Kaprys” i „Dolce Canto” a także zajęcia plastyczno-techniczne dla dzieci, aerobic, oraz inne zajęcia środowiskowe i okolicznościowe według zapotrzebowania środowiska. Placówka jest siedzibą licznych wystaw plastycznych, warsztatów artystycznych, przeglądów grup śpiewaczych i tanecznych oraz biesiad śląskich. Do działalności statutowej WDK wpisana jest również organizacja wycieczek turystyczno — krajobrazowych, szkolnych i biwaków oraz wyjazdów do opery, operetki, teatru. Dużym zainteresowaniem cieszą się prowadzone festyny, przeglądy folklorystyczne i teatralne, koncerty, prelekcje i pokazy, klub podróżnika czy czyżowickie piątki artystyczne.

Zdjęcie nr 11. Wiejski Dom Kultury

Źródło: [www. czyzowice.net](http://www.czyzowice.net)

2.12 Aktywność społeczności lokalnej

W Czyżowicach prężnie działa wiele organizacji społecznych, co świadczy o bardzo wysokiej aktywności i prospołecznym charakterze mieszkańców miejscowości. W Czyżowicach funkcjonuje Chór „Moniuszko”, Koło Gospodyń Wiejskich, Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów, Stowarzyszenie Aktywności Lokalnej „Perspektywa”, Ochotnicza Straż Pożarna, Stowarzyszenie Sportów i Sztuk Walki „Czarny Smok”, a także klub piłkarski „LKS Naprzód Czyżowice”, zespoły dziecięce „Kaprys” i „Dolce Canto”, UKS „Sparta”, Drużyna Harcerska im. Żwarki i Wigury, koło pszczelarskie.

2.12.1 Chór „Moniuszko”

Najsłynniejszą wizytówką kulturalną Czyżowic jest Chór „Moniuszko” działający przy Wiejskim Domu Kultury. Jego powstanie datuje się na rok 1905. Początkowo chór nosił nazwę „Harmonia” i do dnia dzisiejszego jego głównym celem jest krzewienie kultury polskiej. Chór, liczący ok 50 osób, jest chórem mieszanym - damsko-męsko-dziecięcym. Chór aktywnie uczestniczy w życiu kulturalnym Gminy Gorzyce i powiatu wodzisławskiego, biorąc udział w różnego rodzaju imprezach kulturalnych i religijnych m.in. w Wodzisławskich Spotkaniach Kolędowych, Koncertach Pieśni Maryjnych. Często występuje w miejscowym Kościele Parafialnym, uświetniając uroczystości odpustowe, weselne. Jest także organizatorem wielu festynów i koncertów dla mieszkańców Czyżowic. Udział w próbach i koncertach daje członkom chóru wiele przyjemności i satysfakcji, a tradycja śpiewania przechodzi z pokolenia na pokolenie, o czym świadczy fakt, że w szeregach chóru występują rodzice, dzieci, a zdarza się, że również wnuki. Na przestrzeni ponad 90 lat działalności, czyżowicki chór zdobył wiele wyróżnień i nagród. Do najważniejszych

zaliczyć można wielokrotne zajęcie czołowych miejsc w przeglądach i zjazdach śpiewaczych.

Zdjęcie nr 12 Występy chóru „Moniuszko”

Źródło: [www. czyzowice.net](http://www.czyzowice.net)

2.12.2 Koło Gospodyń Wiejskich

W Gminie Gorzyce działa 12 kół gospodyń wiejskich, tworzących Gminne KGW. Czyżowickie Koło Gospodyń Wiejskich, posiada kilkadziesiąt aktywnych członkiń. Koło organizuje w Wiejskim Domu Kultury liczne imprezy, wśród których najważniejsze to Noc Świętojańska i Wieczornice. Ponadto członkinie pomagają przy organizacji spotkań dla osób starszych oraz prowadzą zajęcia dla dzieci (np. kursy szycia). W ramach KGW wyodrębniła się Grupa Śpiewacza „Czyżowianki”, uczestnicząca w różnych występach i festiwalach pieśni ludowej. Grupa o charakterze folklorystyczno-rozrywkowym wykonująca piosenki stylizowane na ludowe oraz humorystyczne skecze i etiudy teatralne. Grupa angażuje się w wydarzenia kulturalne, występuje podczas koncertów, parafiad oraz wydarzeń rozrywkowych.

2.12.3 Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów Koło w Czyżowicach

Tradycje Związku Emerytów, Rencistów i Inwalidów Koło w Czyżowicach sięgają 1960 roku, a jego założycielem był Franciszek Kupka. W latach 80-tych Koło liczyło ponad 300 członków, obecnie jest ich ponad 100. Od początków swojego istnienia działalność związku skupiała się na pomocy najstarszym i najbardziej potrzebującym mieszkańcom wioski. Do dnia dzisiejszego urządzone są obchody Dnia Seniora i Dnia Kobiet, a Złote Gody par małżeńskich są wyjątkowo celebrowane. Każdego roku organizowane są także wycieczki do znanych miejscowości wypoczynkowych i miejsc pątniczych.

2.12.4 Stowarzyszenie Aktywności Lokalnej „Perspektywa” w Czyżowicach

Siedzibą Stowarzyszenia Aktywności Lokalnej „Perspektywa” jest sołectwo Czyżowice. Głównym celem działalności stowarzyszenia jest podejmowanie działań na rzecz rozwoju i promocji Czyżowic. W szczególności, cel ten realizowany jest poprzez aktywizowanie i integrowanie środowiska lokalnego, wspieranie rozwoju gospodarczego, kulturalnego i oświatowego, dokumentowanie historii i osiągnięć sołectwa, budowanie świadomości obywatelskiej, inicjowanie i wspieranie działań na rzecz rozwoju kultury fizycznej, sportu i rekreacji oraz ochrony zdrowia i środowiska naturalnego. Stowarzyszenie promuje działalność wybitnych mieszkańców Czyżowic i Gminy Gorzyce wnioskując o przyznanie tytułów: Honorowego Obywatela Gminy Gorzyce, Gorzycka Perła czy Złote Serca. Czyżowicka „Perspektywa” jest również organizatorem corocznego festynu „Wesołe Czyżowice” oraz jarmarku bożonarodzeniowego.

2.12.5 Ochotnicza Straż Pożarna

Ochotnicza Straż Pożarna w Czyżowicach została założona 30 maja 1930 roku. Posiada 46 członków czynnych i 1 honorowy oraz 1 drużynę seniorów i 1 drużynę młodzieżową. Jest ona jedną z ośmiu jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych, które wchodzi w skład Związku Ochotniczych Straży Pożarnych RP. W 1995 roku jednostka została włączona do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego, który zajmuje się walką z pożarami, likwidacją skutków klęsk żywiołowych, ratownictwem technicznym, chemicznym i ekologicznym, oraz ratownictwem medycznym.

2.12.6 Stowarzyszenie Sportów i Sztuk Walki „Czarny Smok”

Stowarzyszenie Sportów i Sztuk Walki „Czarny Smok”, mające swoją siedzibę w Czyżowicach, zajmuje się krzewieniem postaw sportowych oraz prowadzeniem zdrowego i aktywnego trybu życia. Stowarzyszenie prowadzi sekcję taekwondo, boxu i kick-boxingu dla dzieci i młodzieży.

2.12.7 LKS „Naprzód Czyżowice”

Tradycja gry w piłkę nożną jest w Czyżowicach bardzo długa i sięga swą historią okresu sprzed II Wojny Światowej (1921 r.), kiedy to założono klub sportowy. Zespół obecnie toczy rozgrywki w lidze okręgowej. Swoje mecze rozgrywa na odnowionym boisku głównym mieszczącym się przy ulicy Rogowskiej 4a. Treningi zespołu odbywają się natomiast przy ulicy Nowej, gdzie znajduje się boisko treningowe. Klub posiada również sekcje juniorów i trampkarzy.

Zdjęcie nr 13. Rozgrywki LKS „Naprzód Czyżowice”

Źródło: www.czyzowice.net

2.12.8 Zespół dziecięcy „Kaprys”

To 15 osobowa wokalnie-taneczna grupa dziecięca. Grupa wykonuje dziecięce utwory z elementami tańca i ruchu scenicznego. Zespół integruje się poprzez członkostwo w Klubie Alternatywnego Szkraba.

2.12.9 Zespół „Dolce Canto”

5-osobowa grupa wokalna posiadająca w swoim repertuarze utwory z gatunku rozrywkowych oraz muzyki klasycznej i sakralnej. Opracowywane utwory wykonywane są z podziałem na głosy z towarzyszeniem pianina oraz saksofonu.

2.12.10 Uczniowski Klub Sportowy „Sparta”

Uczniowski Klub Sportowy „Sparta” działa przy czyżowickim gimnazjum. Jest organizatorem bardzo popularnego w okolicy biegu na orientację. Klub prowadzi swoją działalność w dwóch sekcjach: orientacji sportowej i hokeja stołowego.

2.12.11 Drużyna Harcerska im. Żwirki i Wigury

Harcerstwo w Czyżowicach pracuje bardzo prężnie. Działają tu Drużyna Harcerska im. Żwirki i Wigury a także Gromada Zuchowa „Czyżyki”. Drużyny podejmują wiele zadań na rzecz społeczności lokalnej i Gminy Gorzyce. Harcerki i harcerze co roku wyjeżdżają na samodzielny obóz drużyny. Ponadto w swym dorobku Drużyna ma wyjazdy zagraniczne na Złoty Skautowe „INTERCAMP”.

2.12.12 Koło pszczelarskie

Pszczelarze z Czyżowic są prężnie działającą grupą zrzeszoną w gorzyckim kole. Wspólnie z innymi członkami Koła Pszczelarzy w Gorzycach zorganizowali akcję, promującą ochronę tych pożytecznych owadów. Przy pomocy Urzędu Gminy wydrukowali ulotki zachęcające do ochrony pszczół, które później rozdawali w przedszkolach i szkołach, gdzie pojawiali się z przenośnym ulem, miodem i ulotkami.

3. Analiza SWOT

[I] — infrastruktura, środowisko oraz kwestie przestrzenno-terytorialne,

[G] — gospodarka i innowacyjność,

[S] — zasoby ludzkie, równość szans oraz kwestie społeczne.

Opracowując analizę SWOT wykorzystano materiały przedstawione w części diagnozującej niniejszego opracowania oraz analizę SWOT przeprowadzoną w ramach prac nad Strategią Rozwoju Gminy Gorzyce,

3.1 Mocne Strony

- atrakcyjne usytuowanie geograficzne w bezpośrednim sąsiedztwie granicy z Czechami oraz ośrodków aglomeracyjnych na śląsku i w Czechach [I],
- korzystne położenie komunikacyjne (2 zjazdy z autostrady A1 w bliskiej odległości) [I],
- położenie w bezpośrednim sąsiedztwie szlaków komunikacyjnych łączących przejście graniczne w Chałupkach z Katowicami i resztą kraju oraz szlak komunikacyjny Opole - Racibórz - Pszczyna - Kraków [I],
- duże zróżnicowanie morfologiczne terenu oraz znaczna lesistość wpływające na podniesienie atrakcyjności krajobrazowej miejscowości [I],
- dobrze rozwinięta infrastruktura wodociągowa [I],
- niski udział terenów zdegradowanych i nieużytków w całkowitej powierzchni miejscowości [I],
- dobrze rozwinięta sieć ścieżek rowerowych [I],
- duże walory krajobrazowe miejscowości (Szwajcaria Czyżowicka, Aleja Czerwonych Dębów, ścieżka przyrodniczo-edukacyjna, gład narzutowy) [I],
- korzystne warunki dla rozwoju budownictwa jednorodzinnego (stosunkowo niskie ceny działek budowlanych oraz ich atrakcyjna lokalizacja) [I, S],
- bogata oferta w zakresie terenów inwestycyjnych — Strefa Aktywności Gospodarczej na terenie miejscowości [I, G],
- największa ilość przedsiębiorców w całej gminie [I],
- prężnie działający Wiejski Dom Kultury pełniący funkcję centrum kulturalnego miejscowości [I, S],
- dostępność placówek edukacyjnych na terenie miejscowości (przedszkole, szkoła podstawowa i gimnazjum) [I, S],
- bogata infrastruktura społeczna [I, S],
- konkurencyjna pod względem poziomu oferta edukacyjna [S],
- śląski etos pracy cechujący mieszkańców [S],
- chłonny rynek pracy na terenie miejscowości [S, G],
- wysoki poziom aktywności społecznej mieszkańców [S],
- dobrze rozwinięta współpraca międzys środowiskowa (mieszkańcy, przedsiębiorcy, władze gminy) [S],
- największa dynamika przyrostu populacji w gminie [S].

3.2 Słabe strony

- pogarszający się stan infrastruktury drogowej i brak wystarczających środków na prace remontowo-modernizacyjne [I],
- niewystarczająco rozwinięta sieć kanalizacji rozdzielczej i deszczowej [I],
- niewystarczająco rozwinięta infrastruktura ochrony zdrowia [I],
- zbyt mała ilość obiektów infrastruktury sportowo-rekreacyjnej [I],
- konieczność przeprowadzenia prac remontowo-modernizacyjnych w placówkach oświatowych i kulturalnych [I],
- brak obiektu bądź placu spełniającego funkcję centrum miejscowości [I],
- brak chodników wzdłuż niektórych ulic wpływający na pogorszenie poziomu bezpieczeństwa pieszych [I],
- brak skwerów, zagospodarowanych terenów zielonych oraz innych elementów podnoszących atrakcyjność przestrzeni publicznej [I, S],
- niewystarczająca promocja miejscowości w skali powiatu [S, G],
- ruch turystyczny na niezadowalającym poziomie — zbyt słabe wykorzystanie walorów turystyczno-krajobrazowych miejscowości [G].

3.3 Szanse

- bliskość granicy czeskiej jako szansa dla rozwoju kontaktów handlowych,
- dostępność środków unijnych umożliwiająca finansowanie inicjatyw podejmowanych przez jednostki samorządowe a także przedsiębiorstwa prywatne oraz organizacje pozarządowe,
- rozwój miast sąsiadujących jako dodatkowa szansa na przyciągnięcie turystów i inwestorów,
- nasilające się zjawisko rozwoju osadnictwa poza centrami miast,
- dobrze rozwinięta baza szkolnictwa średniego i akademickiego w regionie umożliwiająca dostęp do wykwalifikowanego zasobu kadrowego dla prężnie działających firm,
- postępująca zmiana modelu zachowań społecznych (wzrost aktywności na rynku pracy: samozatrudnienie, mobilność pracowników),
- rosnący stopień świadomości edukacyjnej młodzieży,
- korzystna sytuacja gospodarcza kraju i regionu skutkująca ciągłą poprawą warunków na rynku pracy,
- rozwój infrastruktury komunikacyjnej w regionie oraz w całym kraju, a także w Czechach (AI, rozwój lotnisk),
- postępująca informatyzacja ułatwiająca dostęp do zasobów informacyjnych,
- działania na szczeblu centralnym zmierzające do ułatwienia prowadzenia działalności gospodarczej.
- poprawiający się dostęp do kredytów oraz innych instrumentów finansowych dla przedsiębiorców oraz osób prywatnych.

3.4 Zagrożenia

- brak wystarczających środków w budżecie gminy w stosunku do potrzeb miejscowości,
- migracje zarobkowe pracowników za granicę lub do miast ościennych,
- niska świadomość ekologiczna przejawiająca się stosowaniem najtańszych, nieekologicznych rozwiązań w zakresie ogrzewania i gospodarki odpadami,
- brak stabilności przepisów prawnych w zakresie wspierania rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw,
- bierność grup społecznych szczególnie zagrożonych negatywnymi procesami społecznymi,
- pogłębiające się zjawisko polaryzacji społecznej.

4. Planowane kierunki rozwoju i główne zadania do roku 2020

4.1 Cel strategiczny oraz priorytety i kierunki rozwoju miejscowości

Kompleksowa analiza stanu obecnego na terenie miejscowości Czyżowice, skonfrontowana z głównymi celami rozwoju Gminy Gorzyce, zdefiniowanymi w Strategii Rozwoju Gminy Gorzyce oraz opiniami mieszkańców miejscowości uzyskanymi podczas konsultacji społecznych, umożliwiła sformułowanie Celu Strategicznego dla Miejscowości Czyżowice: **CS — Osiągnięcie spójnego rozwoju społeczno-gospodarczego miejscowości dzięki efektywnemu wykorzystaniu potencjału mieszkańców oraz sprawnemu połączeniu roli lokalnego ośrodka przedsiębiorczości z funkcją turystyczno-rekreacyjną.** Dążenie do osiągnięcia Celu Strategicznego będzie równoznaczne ze stopniową realizacją trzech zasadniczych priorytetów, odpowiadających poszczególnym sferom funkcjonowania miejscowości:

- *PI — poprawa warunków życia mieszkańców oraz wspieranie rozwoju społeczno-gospodarczego poprzez ożywienie infrastrukturalna-architektoniczne miejscowości [sfera przestrzenna],*
- *P2 — utrzymanie wysokiej atrakcyjności inwestycyjnej miejscowości oraz rozwój przedsiębiorczości lokalnej [sfera gospodarcza],*
- *P3 — stworzenie sprzyjających warunków dla pełnego rozwoju kapitału ludzkiego miejscowości oraz przeciwdziałanie negatywnym procesom społecznym [sfera społeczna].*

Określone powyżej priorytety rozwoju miejscowości mają charakter komplementarny i jedynie ich zintegrowana realizacja umożliwi osiągnięcie Celu Strategicznego. Zdefiniowanym priorytetom, kształtującym wizję przyszłego rozwoju miejscowości, odpowiada 10 kierunków działania, które z kolei będą realizowane za pomocą konkretnych działań i projektów. Wyodrębnione kierunki działania przedstawiają się następująco:

- K1 — modernizacja infrastruktury technicznej i układu komunikacyjnego,
- K2 — uatrakcyjnienie przestrzeni publicznej,
- K3 — budowa i modernizacja infrastruktury sportowo-rekreacyjnej, kulturalnej i edukacyjnej,
- K4 — tworzenie sprzyjających warunków dla rozwoju przedsiębiorczości lokalnej,
- K5 — podnoszenie atrakcyjności turystycznej miejscowości,
- K6 — wzmocnianie postaw i inicjatyw prospołecznych,
- K7 — efektywne wykorzystanie potencjału mieszkańców,
- K8 — aktywizacja środowisk dziecięcych i młodzieżowych,
- K9 — propagowanie aktywnego stylu życia i aktywizacja kulturalna mieszkańców,
- K10 — kształtowanie tożsamości lokalnej mieszkańców.

4.2 Zadania planowane do realizacji w latach 2014-2020

Poszczególne kierunki działania będą wdrażane poprzez konkretne projekty realizowane na terenie miejscowości. Lista kluczowych projektów planowanych do realizacji w nadchodzących latach przedstawia poniższa tabela. Lista obejmuje jedynie przedsięwzięcia przewidziane w planach budżetowych gminy na nadchodzące lata. Oprócz nich, do realizacji celów i kierunków rozwoju miejscowości zarysowanych powyżej, przyczyniały się będą również działania o charakterze cyklicznym, regularnie realizowane w Czyżowicach, takie jak: dożynki gminne, imprezy i działania podejmowane przez Wiejski Dom Kultury. Ponadto, długofalowe plany rozwoju miejscowości obejmują także szereg inwestycji funkcjonujących w chwili obecnej na poziomie koncepcyjnym. Najistotniejszą wśród koncepcji o istotnym znaczeniu dla rozwoju miejscowości będzie stworzenie i zagospodarowanie miejsca pełniącego funkcję centrum miejscowości.

Lp.	Nazwa projektu	Cel projektu	Przeznaczenie	Harmonogram realizacji	Źródło pozyskania
1.	Przebudowa ulicy Dworcowej	Zaspokojenie potrzeb społecznych mieszkańców	Mieszkańcy miejscowości, gminy oraz turyści	2015-2016	Źródła zewnętrzne, Budżet Gminy (koszt całkowity 2.300.000 zł)
2.	Promocja atrakcji turystycznych Gorzyce przez witaczy (projekt obejmuje 5 szt. m.in. Czyżowice)	Promocja atrakcji turystycznych, podniesienie atrakcyjności terenu	Mieszkańcy miejscowości, gminy oraz turyści	2014-2015	Źródła zewnętrzne (PROW), Budżet Gminy (koszt całkowity 36.000 zł)
3.	Odbudowa rowów	Poprawa jakości środowiska naturalnego, minimalizacja zanieczyszczeń	Mieszkańcy miejscowości,	2015-2020	Budżet Gminy (120.000 zł)
4	Rozbudowa infrastruktury na boisku sportowym Czyżowicach	Zaspokojenie potrzeb społecznych mieszkańców	Mieszkańcy miejscowości,	2015-2018	Źródła zewnętrzne, Budżet Gminy (koszt całkowity 800.000 zł)

5. Opis i charakterystyka obszarów o szczególnym znaczeniu dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców

Czyżowice to jedno z większych i najliczniejsze pod względem mieszkańców sołectwo Gminy Gorzyce o bardzo ciekawych walorach przyrodniczo-krajobrazowych. Miejscowość należy do najprężniej rozwijających się sołectw w Gminie Gorzyce. Do obszarów o szczególnym znaczeniu dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców sprzyjających nawiązaniu kontaktów społecznych, ze względu na ich położenie oraz cechy funkcjonalno-przestrzenne w Czyżowicach można zaliczyć:

OBSZAR 1

Budynek Wiejskiego Domu Kultury wraz z terenem wokół to tutaj odbywa się szereg imprez plenerowych o zasięgu lokalnym, podczas których spotykają się całe rodziny. Przy WDK jest skupione życie kulturalne zarówno Czyżowic jak i całej Gminy Gorzyce. To tutaj odbywają się liczne imprezy kulturalne, zabawy, wystawy, warsztaty oraz zajęcia cieszące się dużym zainteresowaniem wśród mieszkańców. W ramach zajęć WDK organizowane są co roku akcja lato oraz akcja zima.

OBSZAR 2

Kolejnym obszarem w miejscowości Czyżowice jest teren strefy przemysłowej. W mieszczących się tam firmach pracuje kilkuset pracowników. Strefa jest wizytówką znanych z przedsiębiorczości Czyżowic oraz całej gminy Gorzyce.

OBSZAR 3

Do szczególnie cennych obszarów w miejscowości zaliczyć można rozległe tereny leśne, a wśród nich najbardziej urokliwy zakątek Czyżowic - Szwajcaria Czyżowicka. Można tu w ciągu całego roku miło spędzić czas, posłuchać muzyki country, pojeździć konno, wziąć udział w kuligu czy posiedzieć przy ognisku. Rozległe lasy porastające pagórkowaty teren są ostoją ciszy, spokoju i zieleni. Rowerzyści, spacerowicze oraz miłośnicy aktywnego wypoczynku mogą tu przyjemnie spędzić czas i poczuć się prawie jak w górach.

6. Bibliografia

- [1] *Strategia Rozwoju Gminy Gorzyce do roku 2015*, Gorzyce, 2003.
- [2] *Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Gorzyce*, Gorzyce, 2004.
- [3] *Program Rozwoju Turystyki Gminy Gorzyce*, Gorzyce, 2003.
- [4] *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Gorzyce*, Gorzyce, 2004.
- [5] *Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013*,
- [6] *Dzieje i pradzieje Czyżowic*, Piotr Pawlica, Miesięcznik „U Nas”, nr 5, 1993,
- [7] *Kosztorys Inwestorski*, Wiktor Kiermaszek, Wodzisław Śląski, 2007,
- [8] *Dokumentacja projektowa — WDK Czyżowice*, 2007,
- [9] www.czyzowice.net
- [10] www.czyzowice.wb.pl
- [11] www.gorzyce.pl
- [12] *Skarby przyrody pogranicza*, Grzegorz Chlebik, Zdenek Polasek, Urząd Gminy Gorzyce, Gorzyce, 2005,
- [13] *Gorzyce i Dolna Lutynia*, Daniel Jakubczyk, Urząd Gminy Gorzyce, Gorzyce, 2007,
- [14] *Materiały i dane udostępniane przez Główny Urząd Statystyczny w Katowicach*.

Spis tabel, wykresów, zdjęć, rysunków i wykresów

Spis tabel

Tabela nr 1 Liczba ludności w poszczególnych miejscowościach Gminy Gorzyce na 30.06.2014 r.	9
Tabela nr 2 liczba ludności miejscowości Czyżowice.....	9

Spis rysunków

Rysunek nr 1 Plan miejscowości Czyżowice.....	5
Rysunek nr 2 Plan Gminy Gorzyce.....	6

Spis zdjęć

Zdjęcie nr 1 Kościół p.w. Chrystusa Króla.....	8
Zdjęcie nr 2 Strefa aktywności gospodarczej.....	12
Zdjęcie nr 3 Krzyż przydrożny na ulicy wiejskiej.....	14
Zdjęcie nr 4 Kapliczka na Pendzichu.....	14
Zdjęcie nr 5 Głaz narzutowy.....	14
Zdjęcie nr 6 Szwajcaria Czyżowicka.....	16
Zdjęcie nr 7 Ścieżka przyrodniczo-edukacyjna	17
Zdjęcie nr 8 Szlak rowerowy.....	18
Zdjęcie nr 9 Budynek Przedszkola.....	19
Zdjęcie nr 10 Budynki szkoły.....	20
Zdjęcie nr 11. Wiejski Dom Kultury.....	21
Zdjęcie nr 12 Występy chóru „Moniuszko”.....	22
Zdjęcie nr 13 Rozgrywki LKS „Naprzód Czyżowice”.....	24

Spis wykresów

Wykres nr 1 Liczba ludności w poszczególnych sołectwach Gminy Gorzyce w latach 2010-2014.....	10
---	----